

הכימאים: מינוריות בעלת תעצומות של אמנות גדולה

גלריה יאיר חונגת עשור, והיא מתריסה נגד נחרצות טעם הרוב ונותנת ביטוי לאישי ולמינורי. מיכל בקי היא אחד הקולות הנפלאים והמיוחדים שלה

שמור 48

10:24 09.12.2016 עזי צור | עקוב באתר התראות במייל

גלריה יאיר חונגת עשור והיא מתריסה נגד נחרצות טעם הרוב ונותנת ביטוי לאישי ולמינורי. מיכל בקי היא אחד הקולות הנפלאים והמיוחדים של הגלריה. יצירתה היא אינטימית עד חרדה ומינורית לכאורה, אך זו מינוריות בעלת תעצומות של אמנות גדולה, לא מעודנת או עדינה, אלא שרת קרביים של גוף נפש.

בקי מעיזה ופותחת חרך לעולמה הפרטי, והעבודות הן כחתכים במרקם חייה ויצירתה. השמות שהיא נותנת לעבודותיה הם גשמיים ונטולי כל הילה פואטית ורוב העבודות הן על נייר (כחלק מהניסיון של הגלריה "לחנך" להערך עבודות נייר כנגד השמן על בד), ומרגש לראות את האינטראקציה ביניהן; כ"דיפטיך" שבו בקי מחברת את "השרוטה" (נוף שהופשט למסתו הכללית הסכימטית אך שומר על מתארו כנגד האור, ובקי שורטת את העור הבהיר אל החום של פנים הגוף, הבשר שבין הנא לנרקב) אל "לוקאס הבת" (ציור של דמות נשית כצל רפאים, הופכת את עורה לשקוף ואבריה הפנימיים גלויים מתחת לתפיים הנתונות בסוודר תמלכל — ניגוד המקפיץ את הציור כולו — ודימום מפעפע מתחת לפנים). פיתול פנימי עובר בציור כולו.

ב"סנדלי בטון", דמות רגולת פנים המתפוגגת אל האור הקורן מחשיפת הגוף המדמם כמו באקראי ורישומים סמנוגרפיים מרעידים קושרים אותה אל הרקיע והלילה, כמו סונדה הדמות בסנדלי בטון המושכים אותה מטה ובו בזמן היא ערטילאית כתונה עצמה.

מיכל בקי, ללא שם כחול, קטע צילום: עזי צור

"סגלגלית המרפק", שנשמע כשם של מחלה, היא עבודה בין הציור לרישום, בין הנאטס לשקוף. פניה ופולג גופה העליון של אשה במהופך מהתקרר, תוויו פניה הנדזלים נרשמו כחול כהה בחיפזון איורי האופייני לדמויות של בקי. בפנים ובגוף אפשר להבחין בדמויות אחרות בקי וכתם

שהאשה מכילה בתוכה, כילדים שלא נולדו או שכבר עזבו והיא משתוקקת אליהם. לאורך הגב והצוואר זורם חום הגוף כהילה של דם, בעוד החלק הקדמי הולך ומתקרר.

בי"ללא שם כחול" יש מרוח הדפסיון של מונק. תמונה לילית כקולאז' של כתמים ורובדים שבין הניול לחד. דמות אשה כמטרונית צ'כית בין יישויות ליליות מבליחות ונעלמות כמחול הרוחות הטובות. האלכימיה של הציור הוה נפלאה, מרקמים יבשים מפעפעים מבעד למימיים, כתמים של אור חם מלחשים מבעד לקרירות של רובדים מברשתיים או נוילים, הפיגורטיבי נברא מהחידתי. קומפוזיציה מופתית של מואר וחשוק, חם וקר, משקלים מתאונים.

"מעשנת ורודה" נוצרת בחלקה פיגורטיביות הצבע של אחרי מלחמת העולם השנייה, פיגורטיביות מורעבת־משהו, דקורטיבית וצבעונית מועמת כאחד. צדודית ראשה המפוסל של המעשנת מונשת על מנש כחול כהה, במצחה חרך אל אור הננו בתוכה ומעל מציץ ראש עולל.

ואם ציור על נייר הוא נפש היצירה, הרי רישום הוא תמציתה של אותה נפש. "פסימיות/אופטימיות" הוא רישום דיו על נייר, רישום מסורבל הנמנע מהוורטואוזי במתכוון. אם הנדמית לגיבורת־על שלוחת את ילדה אל מחוץ לדף, אל העולם שבחוץ, מצויד בילקוט ושתיה. פסימיות האשה הנישאת מעל לאופטימיות הילד התם. את הרישום בקי מכסה בנייר פרנמנט שקוף, כקרום חלבי המרכיב את נוקשות הרישום השחור, וכף ידו של הילד מציצה מתחת לפרנמנט. המוטיב של יחסי אמצאצאים עובר לכל אורך יצירתה של בקי.

טרדות חדשה דנה שוהר גלריה נוג חל עיר

החילויו לדתי. חומר הנלם העיקרי של שנהב (לכל אורך הקריירה שלה) הוא ספוג גולמי נקבובי כאלמוני, רך וקשה, שלעתיים היא צובעת ולעתיים לא.

בתודעה הקולקטיבית נצרכו מראות מלחמות לבנון והאינתיפאדה ששנהב יצרה בטכניקת פסיפס, תלי חורבות, ערים שרופות עד היסוד. המתח שבין העתיק וההיסטורי לכאורה למציאות העכשווית המדממת, ביצירתה של שנהב, יוצר פרספקטיבה היסטורית של מחזוריות אלימה. עתה שנהב מתמסרת לפריבילגיה של מאסטריט שהגיעה לשליטה מלאה במדיום, והיא מתמסרת לו בוויטואוזיות מרהיבה ללא משקלות הזמן והמקום. אך גם כאן אורבת הסכנה של היפה לשמו.

בעומק חלל הכניסה ולאורך כל הקיר הרחוק נמתח שולחן מאורך מכוסה מפת קטיפה ארגמנית כבדה ובוהקת. על השולחן שנהב גילפה מספוג גולמי צהבהב סעודת נשף מלכותית עד לפרט האחרון. זו הסעודה האחרונה מהתרבות הנוצרית נגע לפני הבגידה והצליבה, סעודת החתונה של נברת הטירה הדיקנסיית שחתנה לא הגיע, שולחן הפסח במרתפי האנוסים שנתפסו בקוללתם — קרן השפעה שהייתה לקללה, מפוחלצת בחיק היופי הבלתי אכיל.

כשניצבים בעברו השני של השולחן רואים על הקיר שמנגד, מבעד למטעמי הארוחה, את הטריפטיכון "ציורים" — מראות אש ועשן בחיקו של לילה חסר מנוחה, אש מהפכנית כנגד שלוות הבורגנים, מראות מומסים אל תחילתה של סכימטיות מופשטת. אם מתבוננים מקרוב מבחינים שהחזיונות עשויים מחרוזים צבעוניים מודבקים המתפרקים לפיקסלים ממשיים הניתנים למושג, במתח שבין מלאכת היד ופתיחות החרוזים לנפיצות הנושא. נדמה שה"ציורים" מנסים לחרוג מעצמם, לרגש, אך הם נשארים מסוגרים בתוך עצמם.

החדר העליון נהפך לבקתת ציד בקרחת יער. קירותיה נצבעו שחור, להבליט את התפאורה שבקידמתה, להעצים את הפרטים. שנהב גילפה מספוג גולמי צהבהב את כל מרכיבי התפנים הזה, שהוא אנדה ומציאות כאחד. שחור הקירות מעניק לעתים למרקם הספוג תחושה של בהט. הפרט היחיד המצליח לחמוק מתחושת התפאורה הוא העופר המושלך וסוכן חדה נעוצה בבטנו, כשה המוקרב לעולה. שנהב נוגעת כאן באחד משרשי הרוע של התרבות האירופית הטמון בסיפורי האגדות החוזרים אל הרובד הפראי הקדמון, המפתים כל כך הרבה יוצרים ישראלים כמותרות שאנחנו יכולים לאיכזרים להרשות לעצמנו.

תגובות

הוסיפו תגובה

פתח את כל התגובות

מהאחרונה לראשונה

1 התערוכה של שנהב: בנאלית, ממחזרת את עצמה. איזה מבקר אמנות לא ביקורתי!

רויטל | 23:58

הכתבות המומלצות באתר

הפסנט שהפך עיירה מנומנת למעצמה מקומית: האינטרנט

מאמר המערכת || משמר הכנסת, לא משטרת הצניעות

רביב דרוקר || עובדות שאינן שנויות במחלוקת על וינטר

לשקר בכיף: כשנתניהו מוצא עיתונאית שהוא אוהב

מה קראתם השבוע? הירשמו עכשיו לדיור הארץ ספרים

הרשמה

ברצוני לקבל ניולטרים, מידע שיווקי והסבות

עוד כתבות מומלצות

